



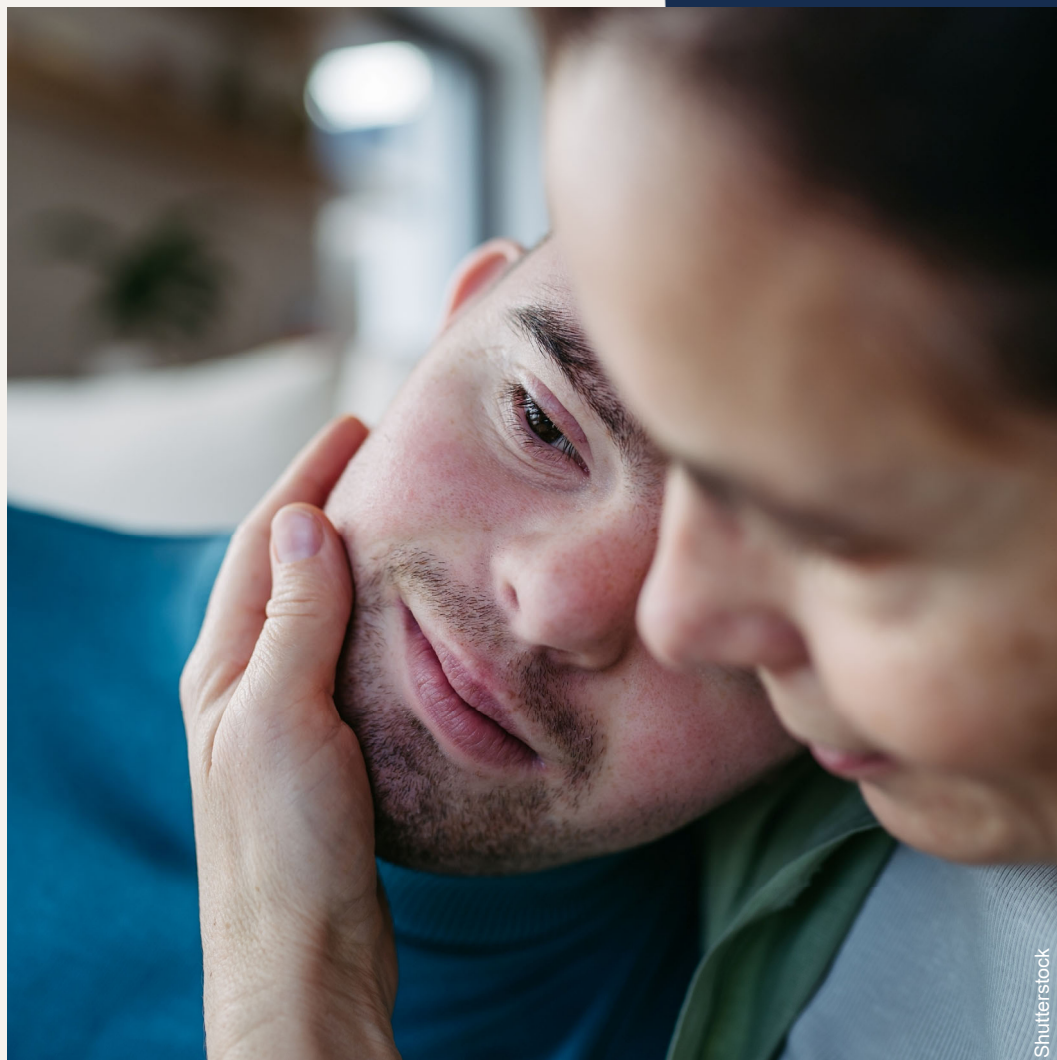
# Hvem forstår meg?

Pasientsikkerhet for personer  
med alvorlig utviklingshemming

NFU konferansen 20.mars 2026

Marianne Haas, leder for pasient- og brukermedvirkning  
Astrid Aadland, seniorrådgiver

Statens undersøkelseskommissjon  
for helse- og omsorgstjenesten



Shutterstock

# Presentasjonens innhold

- Kort om Ukom
- Historien om Andreas
- Våre funn og anbefalinger









## Historien om Andreas

- Ung mann med alvorlig UH og store sammensatte behov
- Mye syk, hyppige innleggelser og funksjonsfall
- Avhengig av kjente personer for trygghet og kommunikasjon
- Uenighet om omfang av behovet for ledsager
- Døde på sykehus uten foreldre eller følgeperson fra kommunen tilstede


## Forhold som utfordrer pasientsikkerheten

1. Behov for økt kunnskap om utviklingshemming
2. Betydningen av et godt og systematisk pårørendesamarbeid
3. Konsekvenser av et sikkerhetsnett under press



## 1. Behov for økt kunnskap om utviklingshemming

- Kunnskapsbaserte tjenester
- Tjenester tilpasset den enkelte
- Særskilt tilrettelegging og ivaretagelse ved innleggelse

A blurred photograph of a person sitting in a wheelchair, viewed from behind, in a brightly lit hospital hallway. The person is wearing a light blue shirt. The hallway has white walls and a glass door on the right side. The background is out of focus, showing a bright light source at the end of the hallway.

*«Jeg så tydelig at han var litt engstelig, selv om det var kjente folk på sykehuset. Jeg så det på mimikk og i øynene til Andreas. Han falt ikke helt til ro. Han burde ikke være der alene. Det var fremdeles folk i hvite klær. Andreas skjønte forskjellen.»*

*Ansatt i bofellesskapet*

"Hvem forstår meg?"



## 2. Betydningen av et godt og systematisk pårørendesamarbeid

- Pårørende er en sikkerhetsfaktor
- Betydningen av et godt og systematisk pårørendesamarbeid
- Tjenestenes ansvar å håndtere krevende relasjon og kommunikasjon
- Fra konflikt til samskaping



### 3. Konsekvensene av et sikkerhetsnett under press

- Lange saksbehandlingstider kan forsinke nødvendig helsehjelp
- Kvalitet i tjenesten avhengig av klageevne?
- Behov for økt og regelmessig kontroll av tjenestetilbudet?

« *Det å jobbe hos Statsforvalteren er som å måke snø i snøstorm.*

*Det er saker på papiret, men det treffer oss likevel. Du kjenner det – det gjør inntrykk.*

*Det er krevende å jobbe under slike forhold. Vi blir ikke slitne av det vi gjør, men av det vi ikke får gjort!*



### 3. Konsekvensene av et sikkerhetsnett under press

- Lange saksbehandlingstider kan forsinke nødvendig helsehjelp
- Kvalitet i tjenesten avhengig av klageevne?
- Behov for økt og regelmessig kontroll av tjenestetilbudet?

A person wearing a red uniform is using a black device on the back of a patient who is lying down. The patient is covered with a brown blanket. The background is slightly blurred, showing a blue striped fabric.

# Anbefalinger

1. Tydeligere rammer for ledsagerordning ved sykehusinnleggelse
2. Særlig kompetanse om utviklingshemming i sykehusavdelinger
3. Styrket kompetanse om utviklingshemming og pårørendesamarbeid i helseutdanningene
4. Utdanningsløp for vernepleiefaglig kompetanse i videregående skole
5. Vurdere en tilsynsordning for bofellesskap
  - regelmessig kontroll av tjenestetilbudet, også uten tvangsvedtak.

# Last ned rapporten og læringsmateriell



Shutterstock

Les og last ned  
rapporten:  
«Hvem forstår meg?»



Last ned  
læringsmateriell





Foto: Shutterstock

***Takk for  
oppmerksomheten!***

**Les mer om vårt arbeid på  
[ukom.no](http://ukom.no)**

"Hvem forstår meg?" | 15